

РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ РІПАКУ

***ПІДВИСОЦЬКА Н.Ю.,* МАГІСТР,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Ефективне функціонування будь – якої виробничої системи неможливе без наявності раціонально побудованого та дієздатного механізму отримання фінансових результатів діяльності господарюючих суб'єктів. При цьому єдиним значущим джерелом відтворення оборотних коштів аграрного підприємства є реалізація його основної продукції. На сьогоднішній день, розвиток аграрного сектору є пріоритетним напрямом розвитку національної економіки.

Підвищення ефективності агровиробництва потребує докорінного вдосконалення технологій вирощування сільськогосподарських культур, забезпечення їх необхідними матеріально – технічними та фінансовими ресурсами, чіткого виконання усіх технологічних прийомів у відповідні агротехнічні строки.

Першочерговим завданням для агроформувань на сучасному етапі є підвищення технологічного рівня виробництва сільськогосподарської продукції.

Технології вирощування ріпаку базуються на досягненнях науки і передового досвіду кращих вітчизняних сільськогосподарських підприємств, а також враховують світові тенденції розвитку агровиробництва.

Ріпак – однорічна олійна рослина родини хрестоцвітих, невибаглива до тепла, однак достатньо вимоглива до вологості ґрунту. Найкраще росте на чорноземах і сірих лісових ґрунтах. Існують дві форми: ріпак ярий і ріпак озимий. Насіння озимийого ріпаку містить 43-50% олії, 16-29% білка і понад 17% вуглеводів. Для виробництва палива найкращими є сорти з високим вмістом ерукової кислоти. Однієї тонни насіння достатньо для одержання 300 кг ріпакової олії та 270 кг біодизельного пального. Однак вартість одного літру такого

---

* Науковий керівник – Мазнев Г.Є., професор

палива може коливатись від 3 до 12 грн. З чим пов'язана така нестабільність цін? Насамперед з відсутністю сталого фінансування виробництва продукції. Виробництва насіння ріпаку, як і рослинництво в цілому, вимагає забезпечення такими ресурсами як земельні, матеріально-технічні, трудові, інформаційні та фінансові. І найбільшу потребу на сьогоднішній день галузь відчуває саме в останнє. Рівень забезпеченості суб'єктів господарювання оборотними засобами та активною частиною основних засобів за даними статистичних матеріалів поступово знижується. Серед сільськогосподарських підприємств більшість складають ті, що мають низький рівень ресурсного забезпечення діяльності. Технологія вирощування сільськогосподарських культур на таких агроформуваннях передбачають використання застарілої техніки та забезпечення коштами для використання лише мінімального дозобрив та засобів хімічного захисту рослин. І хоча урядові програми з підтримки біоенергетики країни нині знаходяться у процесі виконання, вітчизняні виробники біодизельного палива досі не мають баженого рівня фінансування.

Існують технології для чотирьох рівнів ресурсного забезпечення агропідприємств: від варіанта мінімально необхідного переліку агротехнічних операцій при мінімальному застосуванні добрив та з використанням традиційних найпоширеніших зразків вітчизняної техніки до варіанта використання інноваційних високих технологій із застосуванням всього необхідного комплексу добрив і засобів захисту рослин та високопродуктивної новітньої техніки, як вітчизняного виробництва, так і виробництва провідних фірм світу.

У таблиці 1 наведено собівартість вирощування ріпаку по різних попередниках та з використанням різних комплексів машин для різних рівнів ресурсного забезпечення агропідприємств.

Згідно з даними таблиці 1 видно, що при вирощування озимого ріпаку урожайність при використанні зарубіжної техніки в середньому на 4,5 ц/га більша ніж при використанні технологій з вітчизняною технікою. При вирощуванні ярого ріпаку витрати на 1га посіву менші при використанні вітчизняних машин, але при цьому зменшується урожайність культури.

Таблиця 1

Собівартість вирощування ріпаку з використанням комплексів машин зарубіжного та вітчизняного виробництва

	Вирощування ріпаку з використанням комплексів машин зарубіжного виробництва			Вирощування ріпаку з використанням комплексів машин вітчизняного виробництва		
	на 1 га посіву, грн.	на 1 т продукції, грн.	урожайність, ц/га	на 1 га посіву, грн.	на 1 т продукції, грн.	урожайність, ц/га
Озимий ріпак:						
- по однорічним травам	3123,80	694,18	45	2876,47	719,62	40
- по багаторічним травам	3326,40	792,00	42	3288,96	843,32	39
- по озимим зерновим	3295,55	823,89	45	3305,61	869,90	38
- по гороху	2813,33	625,19	45	2868,93	683,08	42
Ярий ріпак:						
- по озимим зерновим	3440,50	905,39	38	3408,21	973,77	35
- по гороху	3189,65	797,41	40	2921,55	789,61	37
- по ячменю	3197,85	841,54	38	3037,98	867,99	35

Слід зазначити, що на 1га посіву та на 1т продукції виробничі витрати є меншими при використанні комплексів машин зарубіжного виробництва, тобто на підприємствах з високим рівнем ресурсного забезпечення ніж на підприємствах з вітчизняною технікою.

Тобто для отримання високого урожаю сільськогосподарської культури підприємству необхідно мати можливість застосування інтенсивних технологій, укомплектованість машинно-тракторного парку сучасною сільськогосподарською технікою і найбільш ефективною для цього є технологія вирощування ріпаку з використанням зарубіжної техніки.